

Turizam i PDV

Gospodarstvenici općenito znaju kako pretpostavka po kojoj PDV plaćaju kupci, krajnji potrošači, uglavnom ne odgovara činjeničnom stanju. To je poreznim stručnjacima poznato, dok se političari „prave kako za to ne znaju“. Naprosto se radi o pravnoj i ekonomskoj incidenci. Pravna incidenca pretpostavlja da zakonom određen porezni obveznik snosi porezni teret, a ekonomska zna da poreze plaća samo onaj porezni obveznik koji nije u stanju prevaliti svoju poreznu obvezu. Dramatična je razlika od grane do grane, od proizvoda do proizvoda. Turizam je ponovno izmjenom poreznog sustava dobio poreznu subvenciju.

Poreze možete nametnuti na inpute, outpute i financijski rezultat. Kada je riječ o građanima, koji u konačnici snose sve poreze bilo kao zaposlenici, poduzetnici ili investitori, njihovu potrošnju određuje visina raspoloživog dohotka umanjenog za planiranu, prisilnu ili ne-prisilnu štednju. Jasno je da povećanje porezne presije neće smanjiti kupljenu količinu nužnih dobara ali sigurno neće količinu ne-nužnih dobara. Ekonomisti to i takvo ponašanje nazivaju elastičnost potražnje. U slučaju kruha kupac snosi porez na potrošnju, kod knjiga proizvođač. U jednom i drugom slučaju radi se o porezu na potrošnju bez oblika da li se radi o porezu u maloprodaji ili PDV-u. I to je poznato ali valja ponoviti.

Kada je riječ o ribi i svježem mesu tada se porezni teret dijeli na relaciji proizvođač i potrošač. Oporezivanje srdele će vjerojatno više pogoditi potrošača, dok će u slučaju bijele oborite ribe veći dio porezne presije platiti proizvođač. Kod mesa imamo istu situaciju. Oporezivanje jeftinijeg mesa više će pogoditi potrošača, a skupog proizvođača.

Dragi čitatelju već nazirete što želim reći. Turizam kao veliki potrošač skupe ribe i skupog mesa platit će manji PDV i tako je poreznom reformom ostvario subvenciju.

Zvanično je rečeno kako smanjenje PDV-a na svježju ribu i svježe meso ima za cilj zaštititi građane i kako smanjenje porezne presije znači neizravno povećanje životnog standarda hrvatskih građana. Iz navedenog slijedi kako ta i takva tvrdnja ne odgovara ekonomskoj interpretaciji.

Turizam postaje problem. Turizam nije rješenje naših gospodarskih problema. O monokulturi općenito sam pisao i nije potrebno ponavljati priču. Međutim, valja identificirati kako Vlada i nadalje sve nade u održanje gospodarske aktivnosti polaže u turizam. To nije dobro i to će nam se obiti o glavu ma koliko mi šutjeli o tome.

Drugim riječima, promjenom poreznog sustava podržali smo turizam i diskriminirali druge gospodarske grane koje su zadnjih godina imale daleko lošije financijske rezultate. To se ekonomskim rječnikom može identificirati kao subvencija turizmu. Da se je željelo podržati gospodarstvo smanjili bi porez na plaće, u prvom redu povećanjem neoporezivog dijela plaće kao što to godinama predlažem, ovako smo selektivno podržali turističku djelatnost što se može nazvati privatizacijom nacionalne položajne rente, odnosno rente temeljene na komparativnoj prednosti (najljepše more na svijetu). Na žalost, oporba nije željela javno reći kako smanjenje PDV-a na svježe meso i svježu ribu predstavlja izravnu subvenciju turizmu, već je, da bi se svidjela biračima, tražila dodatno smanjenje odnosno proširenje broja proizvoda na koje bi se smanjena stopa PDV-a odnosila, iako su znali da za to nema prostora. Tragično.